

PATVIRTINTA

Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios
bibliotekos direktoriaus 2013-01-21 įsakymu IV-5

VILNIAUS APSKRITIES ADOMO MICKEVIČIAUS VIEŠOSIOS BIBLIOTEKOS 2012 METŲ VEIKLOS ATASKAITA

2012 metais Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešoji biblioteka (toliau tekste – VAVB, Biblioteka) dalyvavo įgyvendinant Lietuvos Respublikos kultūros ministerijos nustatytus strateginius tikslus – užtikrinti informacijos prieinamumą visuomenei (3 strateginis tikslas, programa *Visuomenės informacinis aprūpinimas ir viešosios informacijos sklaida* (kodas 03.003)) ir atskirąjį strateginį tikslą įgyvendinant programą *Lietuvos kultūros infrastruktūros modernizavimo, kultūros sistemos finansavimo gerinimas bei kultūros politikos įgyvendinimo administravimas* (kodas 05.001). Šiuos tikslus ir programas biblioteka įgyvendino vykdydama Lietuvos Respublikos Kultūros ministerijai pateiktą planą, kuris buvo paruoštas atsižvelgiant Lietuvos Respublikos kultūros ministro 2010 m. gruodžio 14 d. įsakymu Nr. IV-683 sudarytos *Darbo grupės apskričių viešųjų bibliotekų funkcijoms ir uždaviniams įvertinti ataskaitos (2011-04-15)* rekomendacijas, kuriose siūloma vystyti bibliotekos veiklą nukreipiant ją į viso regiono poreikius, išanalizuoti ir numatyti galimas viso regiono savivaldybių bibliotekų jungtinės veiklos kryptis, įvertinant bibliotekos veiklos teritorijos bibliotekų ir jų tinklų, informacinių išteklių ir paslaugų būklę, jų įtaką teritorijos gyventojų aptarnavimo kokybei, organizuoti veiklą pasitelkiant tokius instrumentus kaip veiklos koordinavimas regione, informacinių išteklių profiliavimas, regiono savivaldybių bibliotekų darbuotojų tęstinio mokymo organizavimas, pažangių veiklos metodikų kūrimas organizuojant ir teikiant bibliotekų paslaugas teritorijos gyventojams, kitas teritorijos bibliotekų veiklą integruojančias priemones.

Pagrindinės veiklos kryptys 2012 metais.

1. Įgyvendintas Bibliotekos veiklos pertvarkymo planas: pakeista Bibliotekos organizacinė struktūra, užtikrinant efektyvesnę organizacinę, informacinę ir metodinę Bibliotekos veiklą regione.
2. Numatytos Bibliotekos veiklos gairės 2013-2020 metams.

Nustatytos pagrindinės veiklos kryptys, kuriomis vadovaujantis Biblioteka nusistato ilgalaikius ir trumpalaikius tikslus ir uždavinius. 2013-2020 metų strateginiu tikslu siekiama sustiprinti VAVB metodinę funkciją, sukurti teritorijos viešųjų bibliotekų veiklą eksperimentinę/praktinę bazę, naujų idėjų ir praktinės patirties, intelektinės ir eksperimentinės veiklos išvadomis paremtų sprendimų sklaidą teritorijos bibliotekose.

3. Vykdyti projektai, kurių tikslinė grupė yra priskirtoje teritorijoje veikiančios savivaldybių bibliotekos (atliekami tyrimai, analizės ir veiklos vertinimai, edukaciniai ir kiti renginiai, ruošiamos metodinės rekomendacijos ir kt.);
4. Stiprinami teritorijos bibliotekų instituciniai ryšiai, organizuojamos ir teikiamos kompensacinės ir kvalifikacijos tobulinimo paslaugos teritorijos bibliotekoms;
5. Stiprinama bibliotekos veikla, gerinant bibliotekos informacinių išteklių kokybę, didinant jų prieinamumą teritorijos gyventojams.

Svarbus 2012 m. įvykis – Vilniaus žydų viešoji biblioteka atvėrė duris visuomenei (2012 m. vasario 1 d.).

Galutinai sutvarkius bibliotekos patalpas, parengus panaudai didelę dalį dovanotos kolekcijos dokumentų, vilniečiams ir miesto svečiams pasiūlyta naudotis unikalia bibliotekos kolekcija, kuriai pradžią davė knygų kolekcininkas Wyman Brendt iš JAV (Kalifornija). Kolekcijoje yra knygų, kompaktinių diskų ir vaizdo įrašų. W. Brent vadovavosi vieninteliu kriterijumi: renkami dokumentai turėjo būti sukurti žydų arba glaudžiai su jais susiję – dėl pastarosios priežasties minėta kolekcija yra žydiška plačiausia šio žodžio prasme.

Šiuo metu Vilniaus žydų viešojoje bibliotekoje yra šiek tiek daugiau nei 2500 dokumentų, 1786 lankytojai, užfiksuoti 2628 virtualūs apsilankymai. 2012 metais dokumentai į namus nebuvo skolinami. Artimiausiu metu (nuo 2013 m. balandžio 1 d.) numatoma teikti skaitytojo pažymėjimo išdavimo, dokumentų skolinimo į namus paslaugą.

Pagrindinės numatomos veiklos kryptys 2013 metais:

1. Stiprinti naująją Bibliotekos organizacinę struktūrą, užtikrinti efektyvią organizacinę, informacinę ir metodinę Bibliotekos veiklą regione;
2. Inicijuoti ir administruoti Regiono tarybos veiklą;
3. Veikloje vadovautis Bibliotekos veiklos 2013-2010 metų gairėmis;
4. Vykdyti projektus, kurių tikslinė grupė yra priskirtoje teritorijoje veikiančios savivaldybių bibliotekos (bus atliekami tyrimai, analizės ir veiklos vertinimai, organizuojami edukaciniai ir kiti renginiai, ruošiamos metodinės rekomendacijos ir kt.);
5. Stiprinti teritorijos bibliotekų institucinius ryšius, organizuoti ir teikti kompensacines ir kvalifikacijos tobulinimo paslaugas teritorijos bibliotekoms;
6. Stiprinti bibliotekos veiklą, gerinant bibliotekos informacinių išteklių kokybę, didinant jų prieinamumą teritorijos gyventojams.

2013 metai minėtinas kraštotyrinės duomenų bazės „**Vilnijos vartai**“ penkmetis – planuojama su šia data susijusi programa ir priemonės. Pirmoji – trumpas ir pritraukiantis pristatymas ir dalomosios medžiagos paskleidimas – bus įgyvendinta 2013 m. tarptautinėje Knygų mugėje.

2012 m. VAVB veikla

03.003. Programa *Visuomenės informacinis aprūpinimas ir viešosios informacijos sklaida*

03.003.01. Tikslas *Siekti vartotojams teikiamų paslaugų bibliotekose geros kokybės*

Programos tikslo vertinimo kriterijus

Fizinių ir virtualių apsilankymų bibliotekoje skaičius (tūkst. per metus)

Kriterijaus pavadinimas	Pasiekta reikšmė		
	2012 metai	2011 metai	Skirtumas %
Fizinių apsilankymų skaičius	167422	173042	-3,25
Virtualių apsilankymų skaičius	201947	207987	-2,9
Fizinių ir virtualių apsilankymų skaičius (iš viso)	369369	381029	-3

Fizinių apsilankymų Bibliotekoje skaičiaus mažėjimą lėmė tai, kad nuo 2012 m. gegužės 11 d. iki rugsėjo 9 d., dėl RFID sistemos diegimo darbų, Abonemente ir Meno literatūros sektoriuje vartotojams nebuvo išduodami leidiniai į namus, visa Biblioteka šį laikotarpį dirbo „vasaros“ laiku – nuo pirmadienio iki penktadienio. Vartotojų buvo prašoma gražinti pasiskolintas knygas; jie turėjo galimybę leidinius skaityti arba peržiūrėti Skaityklose.

Šiuo metu RFID sistema įdiegta Abonemente ir Meno literatūros sektoriuje. Vartotojai gali naudotis savitarnos sistema, leidiniai apsaugoti elektronine apsauga.

Virtualių apsilankymų Bibliotekoje skaičiaus mažėjimą 2012 m. lėmė internetinės svetainės atnaujinimo darbai, dalyvaujant „Bibliotekos pažangai“ projekte, ir dėl to keletą mėnesių buvo sumažėjęs virtualioje erdvėje esančios informacijos prieinamumas.

Šiuo metu Bibliotekos tinklalapyje www.amb.lt padaryti pagrindiniai pakeitimai, tinklalapis perkeltas į naują platformą, pradėta naudoti „Joomla“ turinio valdymo sistema, atnaujintas dizainas. Smulkios detalės, akcentai tobulinami ir keičiami nuolatos.

Bibliotekos vartotojai vaikai jų poreikius atitinkančią informaciją gali rasti Skaitytojų aptarnavimo centro Vaikų literatūros sektoriaus kuruojamame tinklaraštyje <http://vaikai.amb.lt/>.

Vilniaus žydų viešoji biblioteka taip pat turi savo tinklaraštį - <http://vilnius-jewish-public-library.com/>.

2012 m. buvo sukurtas Bibliotekos profilis socialiniame tinkle Facebook. Metų pabaigoje jame buvo užsiregistravę (pažymėję „Patinka“) 347 profilio sekėjų. Tikimasi, kad nuolatinis bendravimas virtualioje erdvėje, padės išlaikyti esančius vartotojus ir pritraukti, sudominti Bibliotekos veikla, naujus potencialius vartotojus.

2013 m. planuojama sukurti kelis naujus tinklaraščius – bendravimo ir patirties dalinimosi erdves, – skirtas Alytaus ir Vilniaus regionų savivaldybių viešųjų ir mokyklų bibliotekų specialistams.

03.003.01.01. Uždavinys – *Skatinti skaitymą visuomenėje ir gerinti informacijos bibliotekose prieinamumą*

Programos uždavinio vertinimo kriterijus

Apmokytų bibliotekininkų skaičius

VAVB 2012 m. intensyviai organizavimo priskirtos teritorijos bibliotekininkų mokymus:

1. kovo – gegužės mėn. vyko Bibliotekos organizuojami projekto „Bibliotekos pažangai“ tęstinumo užtikrinimo kvalifikacijos kėlimo renginiai, kiti VAVB organizuojami Bibliotekos ir jai priskirtos teritorijos savivaldybių viešųjų bibliotekų darbuotojų ir teritorijos mokyklų bibliotekų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimui skirti mokymai. Per tris mėnesius įvyko 7 mokymai skirtingomis temomis, apmokyta **215** bibliotekų darbuotojų (iš jų 20 VAVB, 94 mokyklų bibliotekininkai ir 4 iš kitų bibliotekų).

2. rugsėjo – lapkričio mėn. vyko mokymai pagal projektą „Bibliotekų specialistų mokymai“, kurį iš dalies finansavo Lietuvos Respublikos Kultūros ministerija. VAVB projekte dalyvavo kaip Nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos partneris. Per tris mėnesius įvyko 8 mokymai skirtingomis temomis, apmokyta **195** bibliotekų darbuotojų (iš jų 38 VAVB, 89 mokyklų bibliotekininkai ir 2 iš kitų bibliotekų).

Kriterijaus pavadinimas	Pasiekta reikšmė 2012 metais
Apmokytų bibliotekininkų skaičius (iš viso)	410

3. VAVB organizuoja vidinius mokymus aktualiomis temomis savo darbuotojams. Įgyvendinant mokymus, išryškėjo poreikis organizuoti išvažiuojamuosius mokymus į tuos rajonus, kurių bibliotekų specialistai dėl vienokių ar kitokių priežasčių neturi galimybės patys atvykti į mokymų bazę, taip pat yra poreikis įgyvendinti ilgesnes nei vienos dienos programas. 2013 m. planuojama aktyviau bendrauti kvalifikacijos tobulinimo klausimais su Alytaus apskrities savivaldybių viešosiomis bibliotekomis. Kai kurie šios apskrities viešųjų bibliotekų darbuotojai visus metus neturėjo galimybės kelti kvalifikaciją, todėl 2013 m. planuojama jiems skirti daugiau dėmesio.

Programos 1 priemonė: *Numatyti skaitymo skatinimo visuomenėje priemones ir jas įgyvendinti*

Programos 1 priemonės vertinimo kriterijus

Įsigyti nauji dokumentai (pav.; fiz. vnt.)

2012 metų pabaigoje Bibliotekos dokumentų fondą sudarė **506 491** fizinių vienetų **186 659** pavadinimų leidinių, **18** prenumeruojamų licencijuotų duomenų bazių, **1** LIBIS Bibliotekos elektroninis katalogas¹ ir **1** kraštotyrinio turinio duomenų bazė (kuriam kartu su kitomis Vilniaus apskrities viešosiomis bibliotekomis).

2012 metais Bibliotekos fondų atnaujinimui ir jų papildymui iš viso buvo įsigyta **5 751** pav., **10 120** fiz. vnt. dokumentų. Bibliotekos fondo atnaujinimui ir papildymui iš viso skirta 284,2 tūkst. Lt.

Finansavimo šaltinis	Skirtų lėšų suma (tūkst. Lt.)		Fondo papildymas pav.	Fondo papildymas fiz. vnt.
Valstybės biudžetas	182,4	165,0 tūkst. Lt. dokumentams	1903	4309
		17,4 tūkst. Lt. prenumeruojamiems periodiniams leidiniams	195	1371
Parama	96,9		3777	5481
Kiti šaltiniai ²	4,7		71	330

2012 m. padidėjus finansavimui Bibliotekos fondo atnaujinimui ir papildymui, padidėjo įsigyjamų leidinių kiekis pav. ir fiz. vnt. Lyginant su 2011 metais, 2012 metais jų įsigyta 1 820 fiz. vnt., arba 21,9 % daugiau; lyginant su 2008 metais – 9 087 fiz. vnt., arba 47,3 % mažiau. Naujai

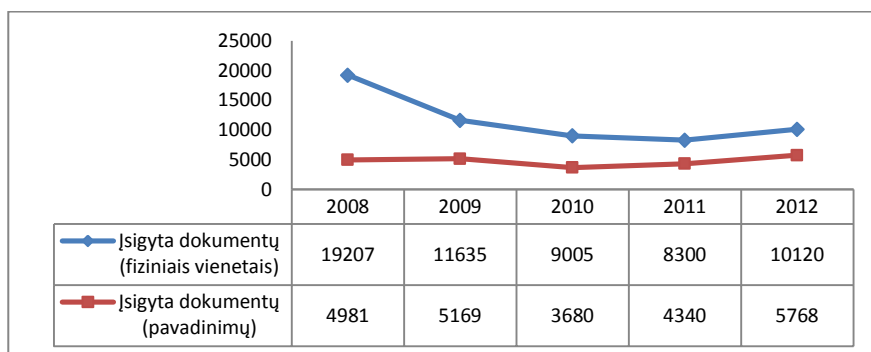
¹ Iki 2012 m. ataskaitose buvo pateikiama informacija apie lokalią analizinių įrašų duomenų bazę.

² Skaitytojų grąžinti vietoje pamestų dokumentai.

įsigyjamų pavadinimų kiekis lyginant su 2011 metais, išaugo 1 428 pav. (32,9%), lyginant su 2008 metais išaugo 787 pav., arba 15,8 %.

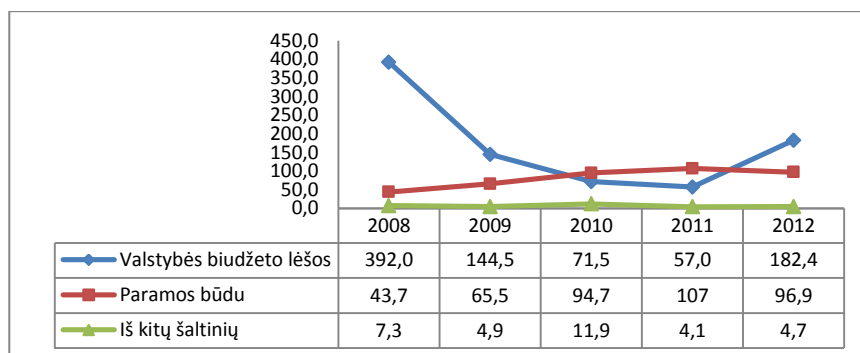
Dokumentų fondo atnaujinimas (įsigyta dokumentų) 2008-2012 metais

(fiz. vnt. ir pav.)

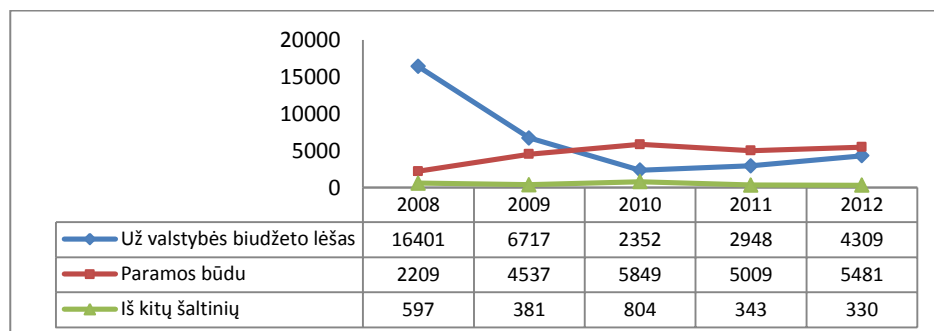
Dokumentų fondo atnaujinimo šaltiniai 2008-2012 metais ir jų pasiskirstymas

(tūkst. Lt)

Dokumentų fondo atnaujinimo šaltiniai 2008-2012 metais

(fiz. vnt. ir pav.)

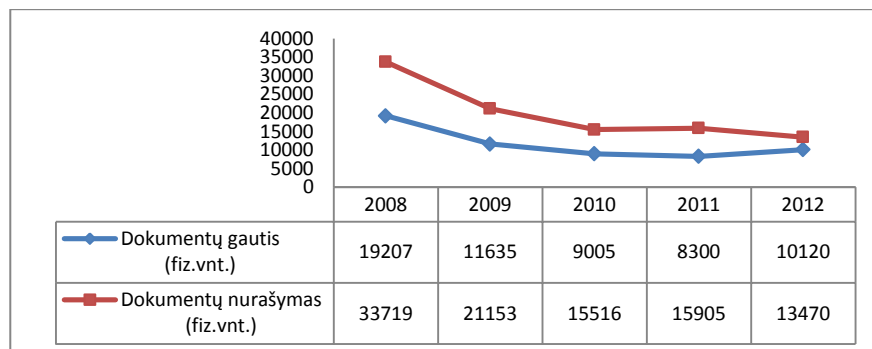
Dokumentų atranka ir nurašymas

2012 metais iš dokumentų fondo atrinkta ir nurašyta **13 470** fiz. vnt., **3 024** pav. dokumentų. Pagal nurašymo priežastis: praradę aktualumą dokumentai – 6 473 fiz. vnt (48,1 % visų 2012 metais iš dokumentų fondo išimtų dokumentų), susidėvėję ir vartotojų sugadinti dokumentai – 6 656 fiz.

vnt. (49,4 % visų 2012 metais iš dokumentų fondo išimtų dokumentų) ir vartotojų prarasti dokumentai 341 fiz. vnt. (2,5 % visų 2012 metais iš dokumentų fondo išimtų dokumentų).

Dokumentų fondo papildymas ir nurašymas 2008-2012 metais

(fiz. vnt.)

2012 m., diegiant RFID sistemą, apsaugotų leidinių skaičius pasiekė **82 000** fiz. vnt. Šie darbai toliau tęsiami, planuojama į RFID sistemą įtraukti visus bibliotekos fonde esančius leidinius. Tai paspartins planuojamus fondo struktūrinius pokyčius – po Bibliotekos rekonstrukcijos vartotojams taps prieinami saugyklos fondo dokumentai. Šiuo metu vartotojai gali savarankiškai skolinti (savitarna) leidinius iš Abonemento ir daugumą Meno sektoriaus leidinių.

Programos 2 priemonė: *Gerinti informacinių ir kultūros paslaugų kokybę nustatytose apskrįčių viešųjų bibliotekų veiklos teritorijose. Užtikrinti apskrįčių viešųjų bibliotekų veiklą*

Programos 2 priemonės vertinimo kriterijai

Parengtų ir integruotų į LIBIS suvestinį katalogą, nacionalinį bibliografinių įrašų duomenų banką (NBDB) bibliografinių įrašų skaičius;

Peržiūrėtų įrašų prenumeruojamose duomenų bazėse skaičius (per metus);

Bibliotekoje ir priskirtoje teritorijoje įgyvendintų naudojimosi prenumeruojamomis duomenų bazėmis ir elektroniniais šaltiniais skatinimo priemonių skaičius.

2012 m. Biblioteka parengė **8217** bibliografinius įrašus. Iš jų: **7941** LIBIS suvestiniam katalogui, **276** nacionaliniam bibliografijos duomenų bankui (NBDB). 2012 metais bibliotekoje parengta ir išsiųsta į LIBIS Suvestinį katalogą **7 941** bibliografiniai įrašai.

LIBIS VAVB elektroniniame kataloge 2012 metais papildyta **600** bibliografinių įrašų; 2012-12-31 joje buvo **19 490** analizinių įrašų.

Duomenų bazių panaudojimas. Bibliotekos vartotojai 2012 metais galėjo naudotis 18 duomenų bazių (toliau tekste – DB) informaciniais ištekliais: 4 lietuviškų DB (Lietuvos periodinės spaudos bibliografinė straipsnių baze, Nacionalinės bibliografijos duomenų banku (NBDB), INFOLEX Praktika ir Verslo žinių archyvu), 12 EBSCO DB paketu, Oxford Art Online, Oxford Music Online, Oxford Reference Online: Premium Collection, Emerald Management eJournals Collections, RefWorks, Taylor & Francis, BiblioRossica, University Library Online. Daugiausiai naudotasi EBSCO Publishing ir Oxford Reference Online DB. 2012 metais buvo testuojama 10 duomenų bazių.

Licencijuotomis duomenų bazėmis naudojosi **190** nutolusių vartotojų (2011 m. – 43). Taip pat 2012 m., lyginant su 2011 metais, smarkiai išaugo atliktų paieškų skaičius – net **39 %** (nuo 13239 atliktų paieškų skaičiaus 2011 m. iki **21742** atliktų paieškų skaičiaus 2012 m.). Duomenų bazių panaudą ir vartotojų skaičiaus didėjimą paskatino Bibliotekos kampanija informuojant apie duomenų bazių paslaugą bibliotekose: įgyvendinta **10** naudojimosi duomenų bazėmis ir elektroniniais šaltiniais skatinimo priemonių Bibliotekoje ir apskrityse; įgyvendinti apskričių viešųjų bibliotekų darbuotojų ir Bibliotekos vartotojų mokymai naudotis šiais ištekliais; paruoštas reklamos komplektas, skirtas vartotojams; informacija apie šiuos išteklius skleista per interneto svetainę. Ši kampanija atnešė akivaizdžius teigiamus rezultatus, todėl planuojama ją tęsti.

Tęsiamai darbai rengiant *kraštotyrimo turinio duomenų bazę „Vilnijos vartai“* (Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos ir Vilniaus apskrities savivaldybių viešųjų bibliotekų įgyvendinamas bendras projektas, kurio tikslas – integruoti internete Vilniaus apskrities kraštotyros informaciją ir kraštotyrimus dokumentus; projekto pradžia – 2008 m.). 2012 metais buvo pildomas DB turinys; skaitmeninami kraštotyros darbai, rengiami ir talpinami DB tekstai (tekstai apie vietas, nominacijų aprašymai, biogramos, kiti tekstai – pratarmės, apžvalginiai straipsniai, bibliografinės apžvalgos, bibliografiniai sąrašai); daug dėmesio skiriama rengiamos medžiagos turinio koordinavimui, partnerių konsultavimui ir kt. VAVB parengė 347 bibliografinius įrašus, 45 tekstus (90 lapų A4 formato ekvivalentu), suskaitmenino 119 lapų dokumentų. 2012 m. organizuotas seminaras apskričių bibliotekininkams, kuriame pranešimus skaitė Z. Tiukšienė („Pasiteisinę „Vilnijos vartų“ lūkesčiai“), J. Lazauskaitė („Džiuginantys svetainės „Vilnijos vartai“ lankomumo rezultatai“), N. Sisaitė („„Vilnijos vartų“ metodinių nurodymų komentarai“).

2012 metais toliau augo šios DB panaudojimas: apsilankymų skaičius pasiekė **84 827** per metus (2010 metais – 38 369 apsilankymai, 2011 metais – 72 282), sulaukta gerų atsiliepimų iš DB vartotojų, kurie naudojami patalpinta medžiaga.

Sklandžiam darbui ir duomenų bazės plėtrai užtikrinti, buvo paruoštos metodinės rekomendacijos *„Vilnijos vartai. Metodiniai nurodymai (regioninės paskirstytosios duomenų bazės sudarymo ir rengimo metodika“*, skirtos projekto partneriams.

2013 m. „Vilnijos vartams“ – 5 metai. Šiai datai paminėti, planuojama komunikacijos kampanija ir projektinės veiklos.

Programos 2 priemonės vertinimo kriterijai

Bibliotekoje ir priskirtoje teritorijoje įgyvendintų skaitymo skatinimo programų ir kitų priemonių skaičius;

Programų, skirtų senyvo amžiaus žmonėms, skaičius;

Programų, skirtų vaikams ir jaunimui, skaičius;

Bibliotekos edukacinių programų dalyvių skaičius;

Bibliotekos IT gebėjimų (individualiose ir grupėse) dalyvavusių gyventojų skaičius;

Suteiktų konsultacijų gyventojams (valandų skaičius).

Biblioteka 2012 m. aktyviai įgyvendino veiklas, susijusias su skaitytojų ir lankytojų aptarnavimu, skaitymo skatinimo ir bibliotekos veiklos paslaugų viešinimu, kultūrinės veiklos priskirtoje teritorijoje plėtojimu. Iš viso įgyvendintos **5** programos, per metus įvyko **165** renginiai. Bibliotekos edukacinėse programose dalyvavo **5166** žmonės.

Įgyvendintų skaitymo skatinimo programų ir priemonių apžvalga:

1. Įgyvendintos trys skaitymo skatinimo programos, orientuotos į skirtingas auditorijas:

1.1.-1.2. įgyvendinant ikimokyklinio amžiaus ir jaunesniojo mokyklinio amžiaus moksleiviams skirtą programą „Noras skaityti“ ir paaugliams skirtą programą „Noras skaityti/Skaitymo atradimas“, vartotojai buvo kviečiami į garsinius skaitymus, ekskursijas, kompleksinius renginius, piešinių parodas Laiptų galerijoje, knygų parodas, buvo skelbiamas metų populiariausios knygos ir autoriaus konkursai, siūlomi rekomenduojamų knygų sąrašai.

1.3. įgyvendinant skaitymo ugdymo programą „Skaitymo kompetencijos“, skirtą suaugusiems, buvo derinamos Bibliotekos tradicinės, naujoviškos ir iš dalies finansuojamos projektinės veiklos: kompleksiniai renginiai, žodiniai renginiai ir Skaitytojų klubo susitikimai, parodos Abonemente (viena iš reikšmingiausių parodų, buvo skirta Maironiui), projekto „Prikelkim darbus Gedimino Tėvynę“ renginiai vyko priskirtos teritorijos savivaldybių viešosiose bibliotekose.

2. Įgyvendintas renginių ciklas „Vilniaus kraštas: daugiakultūriškumo kontekstai“. Daugiausia susidomėjimo sulaukusios priemonės: paroda „Gustavas Klimtas“, knygų paroda ir diskusija „Knygų kultūra Rusijoje“, renginiai „Žydiškasis Vilnius“, projektas „Šanchajaus langai“ priskirtoje teritorijoje.

3. Įgyvendinant renginių ciklą „Adomas Mickevičius“ ir jo amžininkai“, aktualinta veikla, skirta Adomo Mickevičiaus gyvenimui ir kūrybai: parengtos trys virtualios parodos „Dėl Lietuvos esu akis išverkęs...“, „Adomo Mickevičiaus muziejai Lietuvoje“, „1822-aisiais metais Vilniuje...: minint 19-ąsias pirmosios Adomo Mickevičiaus knygos išleidimo metines“ (prieinama internetu VAVB tinklalapyje), taip pat paruoštos ir eksponuotos tradicinės parodos.

Įgyvendintų informacinių ir edukacinių programų apžvalga

2012 m. organizuotos trys informacinės ir edukacinės, skirtos skirtingoms auditorijoms, programos: senyvo amžiaus žmonės turėjo galimybę susitikti Skaitytojų klube, organizuota bandomoji programa „Kurtieji bibliotekose“. Išskirtinio Lietuvos vaikų dėmesio ir sėkmės sulaukė Gėtės instituto iniciatyva Bibliotekoje eksponuoti interaktyvią parodą „Brolių Grimų pasakų pasaulis“ (VAVB informacinė ir edukacinė programa, skirta vaikams ir jaunimui). Parodoje apsilankė **92** vaikų ekskursijos.

Informacinių technologijų gebėjimų mokymai

Pastebima gyventojų informacinių technologijų (toliau tekste – IT) gebėjimų ugdymo (individualiai ir grupėse) paslaugos populiarėjimo tendencija. Atsižvelgiant į gyventojų poreikius, suorganizuota daugiau IT mokymų nei buvo planuota – suburtos **9** mokymų grupės, apmokytas (grupėse ir individualiai) **301** vartotojas, mokymams skirtos **242** val.

2013 m. planuojama toliau tęsti projekto „Bibliotekos pažangai“ pradėtus mokymus, skirtus gyventojams. Kiekvienais metais į mokymus užsirašo vis jaunesnio amžiaus dalyviai, paslauga susidomi įvairesnės auditorijos.

Programos 2 priemonės vertinimo kriterijai

Vykdytų projektų, kurių tikslinė grupė yra priskirtoje teritorijoje veikiančios savivaldybių bibliotekos, skaičius (per metus);

Atliktų analizių ir veiklos vertinimų skaičius;

Atliktų tyrimų skaičius;

Parengtų ir (ar) pritaikytų testinių mokymo programų ir kitų mokymo priemonių skaičius.

Įgyvendindama vieną iš prioritetinių – metodinę ir vadybinę veiklą priskirtoje teritorijoje, Biblioteka įvykdė **25** projektus, kurių tikslinė grupė yra priskirtoje teritorijoje veikiančios savivaldybių viešosios bibliotekos, tai: atlikti tyrimai (3), atliktos analizės ir Bibliotekos bei SVB veiklos vertinimas (10), edukaciniai (mokymo) projektai teritorijos bibliotekų darbuotojams (6), parengtos metodikos rekomendacijos (3), papildomų (kompensacinių) paslaugų organizavimo ir teikimo teritorijos bibliotekoms kompleksai (3). Šios veiklos pasiteisino, įtraukė visus Bibliotekos centrus į veiklą priskirtoje teritorijoje pagal savo atliekamas funkcijas ir kompetencijas.

Biblioteka taip pat teikė metodinę ir vadybinę pagalbą priskirtos teritorijos bibliotekoms, organizavo ir vykdė paramos priemones.

Atliktų analizių apžvalga:

1. Atliktos dvi (viena iš jų bendradarbiaujant su LBD Mokyklų skyriumi) teritorijos mokyklų bibliotekų darbuotojų profesinių žinių poreikio analizės (mokyklų bibliotekų darbuotojų apklausos ir poreikio apibendrinimas); šių analizių pagrindu aptarta ir parengta mokyklų darbuotojų profesinių žinių tobulinimo programa 2012-2013 metams;

2. Atlikta teritorijos savivaldybių viešųjų bibliotekų darbuotojų kvalifikacijos tobulinimo 2009-2011 metais analizė ir mokymų poreikio prognozė; šios analizės pagrindu aptarta ir parengta mokyklų darbuotojų profesinių žinių tobulinimo programa 2012-2013 metams;

3. Atliktas teritorijos bibliotekų darbuotojų mokymų kokybės 2012 metais vertinimas. Šiam vertinimui atlikti buvo paruošta metodika ir išanalizuoti rezultatai. Biblioteka po kiekvienų mokymų, skirtų teritorijos bibliotekininkams, paprašydavo dalyvių užpildyti vertinimo anketas. Šių anketų analizės pagrindu tobulinamos mokymų programos ir stiprinamos lektorių kompetencijos.

4. Atlikta Bibliotekos darbuotojų kompetencijų tobulinimo 2009-2012 metais analizė ir mokymų poreikio prognozė; šios analizės pagrindu planuojama Bibliotekos darbuotojų kvalifikacijos kėlimas ateinančiais metais, įvertinami pasiekti rezultatai. Tikslingai stebima, kokių rezultatų pasiekia kvalifikaciją keliantys specialistai priskirtos teritorijos metodinėje ir vadybinėje veikloje;

5. Atlikta Vilniaus ir Alytaus apskričių SVB veiklos 2006-2010 metais apžvalga (palyginamosios charakteristikos), kurios pagrindu buvo skaitytas pranešimas (A. Skuodytė);

6. Atlikta teritorijos savivaldybių kultūros strategijų ir viešųjų bibliotekų įtrauktis įgyvendinant šias strategijas analizė ir vertinimas. 2013 m. panašus tyrimas planuojamas atlikti Nacionaliniu mastu (koordinatorius – Nacionalinė Martyno Mažvydo biblioteka, partneriai – Apskričių viešosios bibliotekos);

7. Atlikus teritorijos savivaldybių viešųjų bibliotekų bendradarbiavimo tinkluose analizę, paruoša medžiaga leidiniui „Viešosios bibliotekos tinkluose: saugančios, kuriančios, bendradarbiaujančios“. Tokiu būdu Biblioteka prisidėjo prie IFLA lydinčiosios konferencijos, kuri vyko Klaipėdoje, organizavimo, šalies bibliotekų pristatymo.

8. ir kita (pranešimai, straipsniai analizių pagrindu).

Analizės naudojamos Bibliotekos veiklai priskirtoje teritorijoje stiprinti, siekiant užtikrinti paslaugų kokybę ir bendradarbiavimo tikslingumą.

Atliktų tyrimų apžvalga:

1. dalyvauta Lietuvos nacionalinė Martyno Mažvydo bibliotekos organizuotame tyrime „Tarpbibliotekinio skolinimo paslaugos panaudojimas ir perspektyvos Lietuvos Respublikos viešosiose bibliotekose“, kurio tikslas – išsiaiškinti šios paslaugos poreikį ir jos tobulinimo galimybes. Birželio mėnesį Biblioteka atliko anketinę apklausą veiklos teritorijoje ir atliko surinktų anketų analizę. Apklausoje dalyvavo septynios SVB: Alytaus miesto (VB), Druskininkų (VB), Šalčininkų (VB), Širvintų (VB ir 3 kaimo filialai: Čiobiškio, Musninkų ir Vileikiškių), Švenčionių (VB, Švenčionėlių miesto filialas ir 3 kaimo filialai: Svirkų, Sarių ir Zadarninkų), Varėnos (VB ir 3 kaimo filialai: Marcinkonių, Merkinės ir Krivilių), Vilniaus rajono (Centrinė biblioteka ir 3 kaimo filialai: Dūkštų, Sudervės ir Pagirių). Iš viso tyrime dalyvavo 20 bibliotekų darbuotojų ir 103 vartotojai. Informacija apie tyrimo rezultatus prieinama internetu Bibliotekos tinklalapyje;

2. dalyvauta Lietuvos nacionalinės Martyno Mažvydo bibliotekos organizuotame tyrime „Lietuvos autorių originalios grožinės literatūros, išleistos 2011 m., įsigijimas ir panaudojimas viešosiose bibliotekose“. Tyrimas vyko nuo balandžio 10 d. iki lapkričio 1 d. Bibliotekos pasirinkta tyrimo bazė - Lazdijų rajono viešoji biblioteka ir Seirijų filialas bei Švenčionių rajono viešoji ir Svirkų filialas;

3. atlikus tyrimą „Teikiamų paslaugų kokybė ir perspektyvos Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešojoje bibliotekoje“, buvo nustatyti Bibliotekos paslaugų tobulinimo kriterijai ir kryptys.

Parengtų ir (ar) pritaikytų tęstinių mokymo programų apžvalga, skaitytų paskaitų temos:

1. Bendrųjų kompetencijų programos ir skaitytos paskaitos orientuotos į kompiuterinio raštingumo ugdymą: „Kompiuterinis raštingumas pažengusiems (pagal ECDL 4, 5, 6 modulius)“, „Kompiuterinių technologijų (įrangos ir šaltinių) panaudojimas organizuojant renginius“;

2. Specialiųjų informacijos ieškos ir tvarkybos elektroninėje erdvėje kompetencijų ugdymas: „Elektroninės informacijos ištekliai (duomenų bazės) ir jų panaudojimas viešosiose bibliotekose“, Elektroninės informacijos išteklių panaudojimas naudojant kompiuterinę įrangą, „Internetinio turinio kūrimas teikiant ir kuriant integruotas bibliotekų paslaugas (1-oji tema) (Paruošta programa: „Vilnijos vartai“)“, „Internetinio turinio kūrimas teikiant ir kuriant integruotas bibliotekų paslaugas (2-oji tema) (Paruošta programa: „Vilnijos vartai“)“, „Internetinio turinio kūrimas teikiant ir kuriant integruotas bibliotekų paslaugas (3-oji tema) (Paruošta programa: „Vilnijos vartai“)“, „Skaitmeninio turinio rengimas: darbas su programa Picasa“;

3. Programos mokyklų bibliotekininkams: „Dokumentų fondas mokyklų bibliotekose (valdymas ir organizavimas)“, „Dokumentų fondo sudarymas (technologiniai klausimai mokyklų bibliotekose)“;

4. Programos viešųjų bibliotekų paslaugų plėtrai: „Efektyvios paramos priemonės paslaugų plėtrai, sklaidai ir jų kokybės gerinimui“, „Renginiai bibliotekose: kūrimas, planavimas, organizavimas ir vertinimas“, „Meninis renginių apipavidalinimas (sprendimai ir praktiniai užsiėmimai)“, „Suaugusiųjų mokymo (andragogikos) pagrindai“, „Suaugusiųjų mokymas: žinių perteikimo metodika“.

Paruoštos programos naudojamos priskirtos teritorijos bibliotekų kvalifikacijos kėlimo renginiuose, jos nuolat tobulinamos, tikslinamos pagal kvalifikaciją keliančiųjų poreikius ir srities išmanymo lygį.

Programos 2 priemonės vertinimo kriterijai

Įvykdytų tarpbibliotekinio skolinimo užklausų, gautų iš kitų bibliotekų, skaičius (per metus);

2012 metais bibliotekos **tarpbibliotekinio abonemento** paslaugomis naudojosi **26 abonentai (bibliotekos)** – rodiklis nepakito; iš teritorijos bibliotekų naudojosi tik Vilniaus apskrities savivaldybių bibliotekos; TBA paslaugomis naudojosi Vilniaus miesto (Lietuvos technikos, Lietuvos aklųjų, Lietuvos dailės muziejaus, Lietuvos edukologijos universiteto, AB Lietuvos geležinkeliai, Mokslų akademijos bibliotekos skyrius MIF institute, Žemės ūkio, Vilniaus Šv. Juozapo kunigų seminarijos) bibliotekos bei kitų apskričių teritorijose įkurtos savivaldybių viešosios bibliotekos (Ignalinos, Kaišiadorių, Klaipėdos, Molėtų, Panevėžio, Varėnos, Visagino). Nors, atsižvelgus į tyrimo „Tarpbibliotekinio skolinimo paslaugos panaudojimas ir perspektyvos Lietuvos Respublikos viešosiose bibliotekose“ rezultatus, imtasi informacijos apie šią paslaugą sklaidos tarp bibliotekų, tinklalapyje, socialiniuose tinkluose, stengtasi ją populiarinti Vilniaus miesto bendrojo lavinimo mokyklose, įvykdytų tarpbibliotekinio abonemento užklausų skaičius mažėjo beveik 41 % iki **348** (2011 m. – 587). Daroma prielaida, kad nusistatyto vertinimo kriterijaus – 600 įvykdytų užklausų – nepavyko pasiekti dėl elektroninės apsaugos ir savitarnos sistemų diegimo darbų.

Neigiamų atsakymų į gautas užklausas nebuvo (2010 – 24, 2011 – 19).

Programos 2 priemonės vertinimo kriterijai

Įgyvendinti 2012 metams planuoti veiksmai, įgyvendinimo proc.

Vykdamas Bibliotekos veiklos organizavimą, administravimą ir priežiūrą, 2012 m. buvo įgyvendinamas Bibliotekos veiklos planas – patvirtinta nauja Bibliotekos struktūra, perskirstyti darbai ir žmogiškieji ištekliai. Nuo 2012 m. Bibliotekoje pradėjo veikti keturi centrai: Skaitytojų aptarnavimo, Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos, Informacinių išteklių ir Materialinių išteklių. Darbas vyksta darbo grupėse pagal veiklos kryptis ir numatytas aptarnaujamas vartotojų grupes. Darbo grupėms vadovauja kompetentingi savo srities specialistai – vyriausieji bibliotekininkai/bibliografai/metodininkai. Tolesnis naujų darbo grupių formavimas ir darbuotojų perskirstymas jose planuojamas ir 2013 m.

Organizuojant veiklą, buvo būtina peržiūrėti, tikslinti, derinti ir kurti naujas darbuotojų pareigines instrukcijas, atitinkančias situacijos reikalavimus ir atliepiančius į pokyčius. Taip pat pradėti kurti darbo grupių veiklos reglamentai. Tai ypač aktualu horizontaliai – apjungiančioms visų centrų paskirtus specialistus – veikiančioms darbo grupėms.

Struktūriniai organizacijos pasikeitimai reikalingi užtikrinti numatytas Bibliotekos veiklos kaitos kryptis, kūrybinio darbo skatinimui, sumažinti vienaarūšių darbų kiekį, sudaryti sąlygas specialistams dalyvauti Bibliotekos ir regiono bibliotekų veiklos strategijos formavime, metodinėje, vadybinėje ir kt. veikloje, atitinkančioje jų kompetencijas.

Biblioteka 2012 m. aktyviai dalyvavo įvairių **asociacijų veikloje**:

1. dalyvauta Lietuvos bibliotekininkų draugijos (LBD) veikloje. Bibliotekoje įsikūręs LBD skyrius, kurio pirmininkė Asta Kazakevičiūtė-Bankauskienė. 2012 m. LBD organizavo naudingus mokymus „Bibliotekų asociacijų stiprinimas“. 2010-2012 LBD Bibliotekų skyrius dalyvavo trijų pakopų mokymuose. LBD nariai gautas žinias perteikė kitiems Bibliotekoms darbuotojams, suorganizuotų pristatymų metu.

2. dalyvauta Apskričių viešųjų bibliotekų asociacijos (AVBA) veikloje: organizuota ir dalyvauta AVBA sesijose ir kituose renginiuose (konferencijose), skaityti pranešimai „Dokumentų saugykla AVB: dabartis ir perspektyvos“, „Dokumentų saugykla ir kompensacinės paslaugos teritorijos bibliotekoms“, „Apskričių ir savivaldybių viešųjų bibliotekų bendradarbiavimas ir veiklos koordinavimas“.

3. dalyvauta Lietuvos mokslinių bibliotekų asociacijos (LMBA) veikloje.

2012 m. buvo vykdoma fondoieška, teikiami ir įgyvendinami regioniniai, nacionaliniai ir tarptautiniai **projektai**:

I. PARENGTI PROJEKTAI	
regiono	„Lai suskamba tekstai tarmėmis“ – edukacinės kūrybinės dirbtuvės ir konkursas.
tarptautinis	Tarpkultūrinių ryšių stiprinimas su Kaliningrado srities bibliotekomis
tarptautinis	„Pažintis su Šiaurės šalimis“ ("To get introduced with NORDIC countries"). NORDIC „Šiaurės ir Baltijos šalių viešojo administravimo mobilumo programa 2009-2013 m.“ Vizitai į Suomijos regioninę biblioteką ir Švedijos viešąją biblioteką
nacionalinis	„Lietuvos bibliotekininkų draugijos (LBD) dalyvavimas 79-oje IFLA Generalinėje konferencijoje“
nacionalinis	„Bibliotekų specialistų mokymai“ (2012 m.)
nacionalinis	„Bibliotekų specialistų mokymai“ (2013 m.)
II. ĮGYVENDINTI PROJEKTAI	
regiono	Pažintis su Lietuvos nacionalinės kultūros ir meno premijos laureatų kūryba „Prikelkim darbais Gedimino tėvynę“ (Maironis), Vaikų meninio skaitymo konkursas „Skaitau Maironį...“
nacionalinis	„Bibliotekų specialistų mokymai“ (2012 m.)

Veikloms ir projektams vykdyti, nuolat stiprinamas **bendradarbiavimas** su esamais partneriais ir ieškoma naujų. Bibliotekos partneriais tampa kitos kultūros ir meno įstaigos, pavyzdžiui, Operos ir baleto teatras; bibliotekų specialistų kvalifikacijos kėlimo klausimais, tyrimų nacionaliniu mastu ir kitais klausimais bendradarbiaujama su Nacionaline Martyno Mažvydo biblioteka, priskirtos teritorijos savivaldybių viešosiomis ir mokyklų bibliotekomis, kitomis apskričių viešosiomis ir jų teritorijose esančiomis bibliotekomis; formalus ir neformalus švietimo įstaigomis, pavyzdžiui, darželiu Gudrutis; pradėtas bendradarbiavimas su švietimo ir mokslo administruojančiomis institucijomis (Ugdymo plėtotės centras prie Švietimo ir mokslo ministerijos); užsienio šalių ambasadomis Lietuvoje; siekiama palaikyti ryšius su viešosiomis įstaigomis ir privačiomis organizacijomis.

05.001. Programa *Lietuvos kultūros infrastruktūros modernizavimo, kultūros sistemos finansavimo gerinimas bei kultūros politikos įgyvendinimo administravimas*

05.001.02. Tikslas *Modernizuoti kultūros įstaigų infrastruktūrą*

05.001.02.01. Uždavinys *Tęsti kultūros objektų statybą bei esamų rekonstravimą, aprūpinti įstaigas šiuolaikines technologijas atitinkančia įranga*

05.001.02.01.02. Priemonė *Vykdyti valstybės kultūros įstaigų infrastruktūros plėtros programą*

Programos vertinimo kriterijus *Investicinio projekto įvykdymas, proc. nuo bendros projekto vertės.*

2012 metais programos įgyvendinimui skirta 1700,- tūkst. Lt., ataskaitiniu laikotarpiu atlikta darbų už 1700,- tūkst. Lt.; investiciniam projektui skirtų asignavimų panaudojimas ataskaitiniais metais - 100%.

Rezultatas: Investicinis projektas įvykdytas procentais nuo bendros projekto vertės – 37 %.

Programos priemonės įgyvendinimo metu atlikti darbai: įdiegta Bibliotekos RFID automatizavimo sistema, įrengtos vidaus pertvaros, atlikti vidaus restauravimo darbai, sutvarkyta lauko lietaus ir buitinė kanalizacija, nutinkuotos vidaus sienos, sumontuotos medinės palangės, sumontuotas vandentiekio vamzdynas, sumontuoti silpnųjų srovių (priešgaisrinės, apsauginės ir telekomunikacijų) sistemos kabeliai, sumontuoti elektros kabeliai, pamatų pavidimų betonavimas, įrengti lauko elektros tinklai, papildytas rekonstravimų darbų techninis projektas.

PRIDEDAMA: Vilniaus apskrities Adomo Mickevičiaus viešosios bibliotekos veiklos pertvarkymo plano 2011-2014 metams ataskaita už 2012 m., 5 l.

Ataskaitą parengė

Laura Juchnevič

Regiono bibliotekų metodikos ir vadybos centro vadovė